

Pogovor in delo.

Foto: Simona Stipič, Krško, 23. 9. 2012

Dr. Helena Rožman pri uvodni predstavitvi zvrsti dediščine.

Foto: Simona Stipič, Krško, 23. 9. 2012

rovanju in ohranjanju tega segmenta dediščine smo se skupaj z obiskovalci posvetili tudi zato, ker so v programu sodelovale izdelovalke rož iz papirja iz Kulturnega društva Leskovec pri Krškem in Kulturnega društva Anton Aškerc iz Koprivnice. Izdelovanje papirnatih rož je večšina oblikovanja različnih vrst papirja v dovršeno izdelane predmete, ki posnemajo naravno podobo rož in rastlinja in se uporabljajo ob različnih priložnostih. Dejavnost sodi med tiste, ki so bile vedno deležne tudi pozornosti etnologov in je pod evidenčno št. 2-00009 vpisana v Seznam vpisanih enot nesnovne kulturne dediščine.

Skupna tema pa je bila tudi dediščina sadjarstva, predvsem pa pomena jabolk v nekdanji in sedANJI kulinariki. Sonja Levičar je pripravila jabolčne jedi, predstavila sorte jabolk, pogovor ob

delu pa je bil preplet spominov in medgeneracijskega učenja, o čemer pričajo tudi fotografije.

Ob koncu je Alenka Černelič Krošelj na kratko predstavila biografijo in delovanje Dragotina Ferdinanda Ripšla, pisca prvega priročnika za »umno sadjerejo« v slovenskem jeziku, ki je med najbolj zaslužnimi, da danes Posavje imenujemo sadjarska pokrajina. Dolgo so bila znana tudi posebna »Ripšlova jabolka«. Leta 2012 je Slovensko etnološko društvo skupaj z Mestnim muzejem Krško v Mali šoli etnologije izvedlo dve delavnici. Obe sta bili dobro obiskani, kar potrjuje, da je pomembno, da je delo SED vidno v različnih okoljih in v različnih oblikah ter v tesnem sodelovanju s sorodnimi organizacijami.

MALA ŠOLA ETNOLOGIJE – CAMERA OBSCURA

Krško, 22. julij 2012

Na delavnici so udeleženci spoznali delovanje camere obscurae in številne možnosti njene uporabe. Camera obscura je preprosta predhodnica fotoaparata, v bistvu kartonska ali kovinska škatla z majhno odprtino. Skoznjo prodirajo žarki svetlobe in izrisujejo sliko na zadnji strani škatle. Udeleženci delavnice so pod mentorstvom Nine Sotelšek fotografirali papir, ki so ga osvetlili v cameri obscuri, odnesli v muzejsko temnico in prvič sami razvili črno-bele fotografije. V drugem delu delavnice so se ob pogovoru z etnologinjo seznanili s fotografskim gradivom kot izjemno dragocenim dokumentom pri raziskovanju načina življenja. Fotografija je bila v preteklosti redka, saj je bila povezana tako z relativno visokimi stroški kot s težjo dostopnostjo fotografov in fotografskih aparatov. Bila pa je izjemno cenjena in fotografije

življenjskih mejnikov so v mnogih domovih tudi stenski okras. V zadnjem stoletju ohranjamo spomine s pomočjo fotoaparata in video kamer, ki so v kratkem času »prehodili« pot od predmetov prestiža do široko uporabljenega pripomočka, ki ga ima praktično vsak. Fotografske in video kamere so danes dostopne večini, vedno jih imamo na dosegu roke in s tem je tudi fotografija oz. video zapis postal (vsaj na videz) zelo prisoten. S sodobnimi tehnologijami pa se odpirajo tudi številna vprašanja varovanja in hrambe foto dokumentov. Dr. Helena Rožman je udeležence seznanila s temelji muzejske hrambe tovrstnega gradiva, v nadaljevanju pa smo pozornost namenili fotografiji in beleženju vsakdanjika in praznika v koledarskem letu. Ker večina udeležencev ni imela svojih fotografij, smo več časa posvetili njihovim spo-

* Dr. Helena Rožman, prof. zgod. in univ. dipl. etnol., muzejska svetovalka, Galerija Božidar Jakac. 8311 Kostanjevica na Krki, Grajska cesta 45, E-naslov: helena.rozman@guest.arnes.si; Nina Sotelšek, univ. dipl. umet. zgod., Mestni muzej Krško. 8270 Krško, Valvasorjevo nabrežje 4, E-naslov: nina.sotelsek@mestnimuzejkrsko.si

Pogovor o pomenu fotografije z dr. Heleno Rožman.
Foto: Simona Stipič, Krško, 22. 7. 2012

Razvijanje fotografij v muzejski temnici z Nino Sotelšek.
Foto: Simona Stipič, Krško, 22. 7. 2012

minom, povezanim s samim fotografiranjem, konkretne spomine pa smo obujali ob opazovanju izbranih fotografij, objavljenih v fotomonografijah o Krškem in Sevnici, s pomočjo katerih so se razkrivale tudi osebne izkušnje udeležencev, povezane s kraji v Posavju.

Program v Slovenskem etnološkem društvu izvajamo v sodelovanju z Mestnim muzejem Krško, enoto Kulturnega doma Krško, ki je Malo šole etnologije vključil v program nedeljskih muzejskih delavnic, ki potekajo od junija do začetka oktobra.

12. VZPOREDNICE MED SLOVENSKO IN HRVAŠKO ETNOLOGIJO

Od 23. do 25. septembra 2012 so, tokrat v Dugi Resi, potekale že 12. Vzparednice med slovensko in hrvaško etnologijo. Vzparednice smo tokrat za spremembo začeli v nedeljo, in to z ekskurzijo, na kateri smo spoznali gostiteljsko mesto in njegov industrijski predel (območje nekdanje tovarne Pamučna industrija Duga Resa), etnopark, hidrocentrale in grad v Ozlju, grad v Ribniku, grad in cerkev v Novigradu ter pavlinski samostan s cerkvijo v Sveticah. Za strokovno vodstvo je poskrbela predstavnica Oddelka za konservatorstvo v Karlovcu, Tanja Horvatič.

V ponedeljek se je z nagovoroma predsednika Hrvaškega etnološkega društva, Zorana Čiče, in predsednice Slovenskega etnološkega društva, Tite Porenta, začel plenarni del zasedanja. Letošnje Vzparednice so potekale pod naslovom Ponovno izrisovanje meja: Transformacije identitet in redefiniranje kulturnih regij v novih političnih okoliščinah. V prvem tematskem sklopu z naslovom Kulturne regije v novih političnih okoliščinah: Politike, prakse in novi koncepti smo v dveh delih poslušali šest predstavitev; od tem, ki so se dotikale vstopa Hrvaške v Evropsko unijo, do tem, povezanih z določenimi regijami. V popoldanskem delu je sledil drugi tematski sklop Človek, telo in meje. Poslušali smo štiri prispevke o vplivu meje na življenje ljudi na obeh straneh slovensko-hrvaške meje. Za dobro vzdušje so zvečer po uradnem delu poskrbeli tamburaši iz Preloke na slovenski strani reke Kolpe in njihovi sosedi, folklorniki s hrvaške strani reke, ki so pripravili skupni kulturni program.

V torek so se Vzparednice nadaljevale s tretjim tematskim sklopom Lokalno in regionalno v sodobnih procesih identifikacije. Poslušali smo sedem predstavitev, ki so nam skušale pojasniti, kaj je tisti element, ki povzroči, da se posameznik identificira z določeno skupino in da se določena skupina identificira kot zaokrožena celota.

Zadnji tematski sklop je bil naslovljen Evropeizacija in evropski projekti. Poslušali smo le dve predstavitvi. Za slušatelje je bila zanimiva predvsem predstavitve primera konkretnega sodelovanja partnerjev iz Slovenije in Hrvaške pri črpanju evropskih sredstev.

Na 12. Vzparednicah med slovensko in hrvaško etnologijo smo slišali 19 prispevkov strokovnjakov različnih strok, ki s svojim delom posegajo na področje meje in njenega vpliva na ljudi. Vsaki predstavitvi je sledila kratka diskusija, ki je sodelujočim omogočila postavljati vprašanja ter izraziti mnenja in pomisleke.

V letu 2013 predvidevamo izid zbornika s prispevki, predstavljenimi na letošnjih Vzparednicah.

* Anita Matkovič, univ. dipl. etnol. in kult. antropol., muzejska svetovalka, Belokranjski muzej Metlika. 8330 Metlika, Trg svobode 4, E-naslov: anita.matkovic@guest.arnes.si